

judicium necdum habeat omnimodam infallibilitatem, habet tamen auctoritatem obligandi ad tales sententias non defendendas.

738. Petra ex occasione dictorum de numero, quid significant illa particulae *circiter*, plus minus &c. Resp. significare excessum, vel defectum respectivè modicum, ut videtur sumi ex *L. Haec adjectio. 192. ff. de verborum signif.* Dixi *respectivè*; nam quo major est numerus determinatus, eo plus significant illa particulae, cujus significationis exactior determinatio accipienda est estimatione prudenti hominum, quae hac in re est juxta Illung. unica regula. Similiter Tamburinus in *method. exp. confess.* l. 2. c. 1. n. 23. ait, id prudentis judicii decessendum esse.

Subjungit idem auctor cum Fagundez de 2. praecepto Eccles. seu confess. l. 3. c. 4. n. 9. si dicas: *Peccaui circiter decies*: etiam verificari, si id feceris octies, vel duodecies. Idem Tamburinus ait, si dicas *circiter centies*, verificari, si feceris nonaginta quinque, vel centum & quinque vicibus: quod videtur fortè nimis restrictum. At è contra videri potest nimis laxum, quod ait Burghaber *senior. 2. cas. 35.* si quis dicat *circiter octogies*, includi etiam numerum centenarium, adeoque, si quis postea deprehenderet, se centies peccasse, non debere excessum postea confiteri: res hæc multum dependet à judicio prudentum. Hoc tamen communiter admittitur, quod, etsi postea certò ignoscatur, numerum fuisse aliquanto majorem, sed adhuc intra limites, qui subintelliguntur sub illis particulis, non tenearis de quo numerum, aut excessum ejus confiteri: at verò tenearis confiteri excessum, si hic tantus sit, ut moraliter non amplius contineatur in illis particulis. Hinc, si dixisses, *circiter decies*, & postea certò rescires, id quatuordecim, vel quindecim vicibus contigisse, juxta Fagundez teneris iterum confiteri. Plura in hanc rem petenda sunt ex Theologis moralibus.

QUESTIO IV.

De Satisfactione.

ARTICULUS I.

An aliqua Satisfactio debeat Pœnitenti imponi, & ab eo acceptari.

739. Dico 1. Teneatur confessarius per se loquendo injungere aliquam satisfactionem, statui pœnitentis accommodatam. ita Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 7. n. 1.* Layman *l. 5. tr. 6. c. 15. n. 4.* Illung *tr. 6. disp. 6. n. 234.* & alii communiter. Prob. Tridentinum *sess. 14. c. 8.* ita habet: *Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritibus, & prudentia, suggererit, pro quantitate criminum, & pœnitentium facultate, saluantes, & convenientes satisfactio-*

nes injungere: ergo Confr. 1. Minister sacramenti pœnitentis tenetur procurare ejus integritatem, ad quam spectat satisfactio, quæ est pars saltem integralis hujus sacramenti, ut habetur iterum ex Tridentino *sess. 14. c. 3.* ergo. Confr. 2. Debet minister, tanquam judex, exigere pœnam pro delictis, & ut medicus animæ, prescribere medicinas reparativas, ac præservativas: ergo debet imponere aliqua opera pia satisfactoria pœnitenti.

740. Dixi 1. *per se loquendo*; nam per accidens, quando e. g. moribundus nullam pœnitentiam amplius peragere potest, nulla debet imponi: infirmis etiam ex Rituali Romano, citato *n. 522.* non est imponenda satisfactio gravis, pro tunc implenda: sed, si gravem meriti sunt, ea indicanda est, ut postea impleatur, si convalescant: quod idem habetur *C. Ab infirmis. 26. q. 7.* Dixi 2. *accommodatam statui pœnitentis*; quia pauperi e. g. non sunt imponendæ elemosynæ, aut moniali peregrinatio, aut rustico recitatio palmarum: sed debeat esse pœnitentia, quæ moraliter à pœnitentibus possint impleri. Huc vel maxime spectat, quod Tridentinum *sess. 14. c. 8.* verbis supra citatis immediate subjungit, de iisdem sacerdotibus: *Ne si forte peccatis conveniant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quadam opera, pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad verba, vicia custodiam, & infirmis medicamentum, sed etiam ad prætorum peccatorum vindictam, & satisfactionem.*

741. Quibus tamen verbis non prohibetur, quo minus confessarius aliquando, ex rationabili causa, infirmitati pœnitentis aliquantum cedat, & minorem aliquam pœnitentiam imponat, etiam infra infimam proportionem: quo tamen casu putat Illung *tr. 6. disp. 6. n. 234.* convenire quandoque, admonere pœnitentem, quod justo levior ei pœnitentia injuncta sit, ut exciteatur ad spontaneam satisfactionem addendam. In his, & similibus casibus, ut advertit Tridentinum citatum, utique opus est prudentiâ, discretione, & præsertim illustratione Spiritus S. neque enim nimis rigor, nec nimia facilitas, probari potest: quam posteriorem etiam verba Tridentini non ferunt: Illung tamen *loc. cit.* pro se citans Tamburinum, ac Lugonem, putat, in dubio inclinandum esse in partem benigniorem.

742. Dico 2. Pœnitens per se tenetur acceptare, & exequi pœnitentiam, seu satisfactionem sibi injunctam, ita S. Thomas *in 4. disp. 18. q. 1. a. 3. quaestio. 3. in corp.* & contra paucos communis aliorum, ac teste Lugone *de panis. disp. 25. sec. 5. n. 68.* certa: & teste Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 7. n. 2.* sine temeritate non negabilis sententia. Prob. 1. ex *C. Omnis utriusque sexus*, citato *n. 595.* ubi clarè dicitur, debere contentem pœnitentiam injunctam pro vi-

An aliqua Satisfactio debeat Pœnitenti imponi, & ab eo acceptari.

ribus adimplere: 2. Satisfactio injungitur ex potestate clavium, seu solvendi, & ligandi, ut habet Tridentinum *sess. 14. c. 8.* live ex potestate judiciaria: quamvis autem pœnitens se libere subiciat huic potestati, vel huic judici, tamen ex suppositione, quòd se subjecerit, debet, prout ratio judicii postulat, sententia parere: ergo.

Imò Illung *tract. 6. disp. 6. n. 157.* cum multis aliis infert, non esse in potestate confessarii, totam pœnitentiam sub consilio tantum imponere, sed debere eum, aliquam saltem partem, imponere sub præcepto: quo casu putarem, alia sub consilio addita non esse pœnitentiam strictè dictam, sed tantum remedium aliquod, vel simile quid, suadendo indicatum. Idem auctor *ibidem*, & Suarez quoque *sec. modo cit. n. 4.* advertit, non posse pœnitentem sine irreverentia, saltem veniali, post confessionem judicium illud abrupte, & pœnitentiam non acceptare, etiam si non petat ab hoc confessario absolvi, sed velit alteri iterum confiteri: verum debere talem, si pœnitentia nimis difficilis ipsi videatur, petere mitigationem: quæ, si irrationabiliter negetur, tunc, ajunt, posse pœnitentem ante absolutionem abire: hac autem in re confessarius, siletem si rationabiliter potest cedere, difficilis esse non debet, ut docet Suarez *loco modo citato.*

743. Dico 3. Utraque hæc obligatio, tam imponendæ, quam implendæ pœnitentiæ, ex genere suo est gravis, ita communis. Prob. ex Tridentino citato *n. 739.* & ex *C. Omnis utriusque sexus*, citato *n. 595.* ex quibus locis habetur, tam confessarium esse obligatum ad imponendam, quam pœnitentem ad explendam pœnitentiam, seu satisfactionem. Et quidem ex Tridentino, citato *n. 740.* habetur, tunc hanc obligationem confessarii esse gravem, quando alias ob nimiam ejus facilitatem pœnitentes anam arripent peccandi, & ipse eorum peccatorum gravium particeps fieret, tanquam aliqua eorum causa.

Ubi notandum, ex hac participatione alienorum peccatorum incurrenda, Concilium inferre obligationem gravem imponendi pœnitentiam, & non ex eo, quòd alias ex confessarii culpa sacramentum non integrè perficeretur; si enim esset grave, non procurare ubique eam integritatem, etiam pœnitens graviter peccaret, si quamlibet minimam pœnitentiam non impleat; quod tamen Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 7. n. 5.* & aliis ab eo citatis, videtur nimium. Quare, si confessarius, aut pro peccatis jam alias expositis, aut pro venialibus, nullam pœnitentiam imponeret, quamvis utique venialiter peccaret, non tamen mortaliter delinqueret. vide Illung *tr. 6. disp. 6. n. 154.*

744. Pœnitens autem debet sub gravi, pœnitentiam implere, si ea gravis ex præcepto confessarii imposita est; nam gravem materia, taliter imposita gravem post se obligationem trahit, ut est clarum. Si autem

fit pœnitentia levis, etiam si pro mortalibus imposita esset, ait Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 7. n. 5.* non esse grave peccatum, illam omittente. Plura vide apud eundem Eximium, & Layman *l. 5. tr. 6. c. 15. n. 7.* Addendum, pœnitentiam debere impleri ab ipso pœnitente, nec posse alium substitui; damnata est enim hæc propositio 15. ab Alexandro VII. *Pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat.*

Aliquando tamen, non tam actio, quam procuratio actionis alterius, imponitur pro pœnitentia, ut, si laico imponatur, ut curet sacra legi: aliquando actio alterius adscribitur ipsi pœnitenti: sic ordinariè parum refert, an quis propria, an servi manu, elemosynam det, de qua re iterum vide Illung *tr. 6. disp. 6. q. 5. n. 159.* Debet etiam pœnitentia impleri, intra tempus, à confessario præscriptum: quòd si intra istud fuerit omissa, implenda est proximè; quia non finitur obligatio, ut dictum est in simili *n. 597.* potèstque dilatio longa rei gravis etiam gravis esse. Si autem nullum tempus confessarius præscripsit, implenda est pœnitentia, quando commodè potest, nec multum est differenda, ut scilicet solet in similibus fieri. vide Illung *tr. 6. disp. 6. n. 158.*

ARTICULUS II.

Quis sit Effectus Satisfactionis Sacramentalis.

745. Dico 1. Satisfactionis sacramentalis effectus ex opere operato est remissio alicujus pœnæ temporalis, residuæ post deletam culpam (de qua deletionem vide dicta *n. 390.*) Conclusio hæc est communis omnium cum Eximio *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 2. n. 2.* Dixi *alicujus pœnæ*; nam non per quamlibet satisfactionem remittitur tota pœna, sed tantum per illam, quæ esset omnino proportionata delictis: de qua intelligendus est S. Thomas *in 4. disp. 16. q. 1. a. 1. quaestio. 2. ad 3.* ubi ait, satisfactionem liberare *totaliter à reatu peccati.* Probat autem conclusio, Tridentinum *sess. 14. de pœnitentia, can. 13.* anathema dicit, dicenti, *pro peccatis quoad pœnam temporalem, minime DEO per Christi merita satisfieri, pœnis... à sacerdote injunctis*: rursus idem Concilium *ead. sess. 14. c. 3.* docet, satisfactionem esse partem, sacramenti pœnitentiæ, quatenus requiritur *ad integritatem sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex DEI institutione.*

Ex quibus sic argumentor. Satisfactio ex se non requiritur ad remissionem culpæ, vel pœnæ æternæ, quæ una cum culpa remittitur, ut docet Tridentinum *sess. 6. c. 14.* adeoque remittitur per priores partes sacra-

menti, scilicet contritionem, confessionem, & abolutionem, quibus positis, est satisfactio nulla sequi possit, e. g. in moribundo, culpa, & poena eterna remittitur: ergo satisfactio primario requiritur ad remittendam poenam temporalem, quae post remissionem culpam remanet; nam aliquam saltem sepius remanere docet iterum Tridentinum *sess. 14. c. 8.* Confirm. Hic etiam, ut recte ait Gormaz *de sacram. panis. n. 317.* est sensus communis Ecclesiae: & SS. Patres quoque docent, in hunc finem subeundam esse poenitentiam, atque hortantur fideles, ad poenitentias a sacerdotibus acceptandas &c. ergo.

746. Quod autem satisfactio hanc vim habeat ex opere operato, prob. 1. Quod confertur per sacramentum, seu partem illius quae talem, confertur ex opere operato: sed remissio alicujus poenae temporalis confertur per satisfactionem ut partem sacramenti poenitentiae: ergo. 2. Ut recte Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 2. n. 1.* impositio poenitentiae procedit a potestate solvendi, & ligandi, concessa sacerdoti: ergo per eam applicantur merita Christi, seu opus operatum ipsius, adeoque satisfactio ex hoc opere operato habet vim remittendi aliquam poenam. 3. Ut iterum idem Eximius ait, est absurdum dicere, quod satisfactio sacramentalis non habeat majorem efficaciam, quam non sacramentalis: atqui, si satisfactio sacramentalis nullam habet vim, aut efficaciam ex opere operato, ex nullo capite habet majorem vim, quam satisfactio non sacramentalis (nam & ista potest esse ex praecepto superioris, sicut est illa ex praecepto confessorii) ergo.

Quare, ut recte Layman *l. 5. tr. 6. c. 15. n. 14.* & alii, communissime tradunt, satisfactio sacramentalis longè majorem vim habet, ad delendas poenas peccatis debitas, quam habeant alia opera pia sponte assumpta, quae vim habent duntaxat ex opere operantis. Hinc iidem auctores tanquam inconsultos reprehendunt eos, qui modicas sibi poenitentias injungi postulant; quia sic plurimum in purgatorio sibi luendum reservant, quod postea tam facile non expiant aliis operibus sponte assumptis: praeterquam quod probabiliter aliqua etiam gratia habituali se privent, ut mox dicemus.

747. Dico 2. Satisfactio sacramentalis probabiliter causat etiam aliquam gratiam habitualem ex opere operato. Ita S. Thomas *3. p. q. 90. a. 2. ad 2.* sic scribens: *Satisfactio confert gratiam, prout est in proposito, & auget eam, prout est in executione, sicut etiam baptismus in adultis:* item Suarez *tom. 3. in 3. p. disp. 38. sec. 2. n. 3.* citans Cajetanum, & Sotum. Gonet. *tom. 5. tract. 5. disp. 13. a. 3. n. 31.* Martinus Perez *de panis. disp. 56. sec. 2. n. 6.* & alii plures: quamvis non diffitear, oppositam esse communioem. Sed nostra habet

pro se Angelicum, cujus auctoritas multis aequivalet.

Prob. ex Angelico. Satisfactio re ipsa praestita auget gratiam in executione, sicut baptismus re ipsa suscipitur: atqui baptismus, re ipsa suscipitur, auget gratiam, quam quis prius per contritionem tanquam votum baptismi accepit: ergo etiam satisfactio. Neque alibi contrarium docet S. Doctor, ut observat Gonet *cit. art. n. 38.* nam, quando S. Doctor *in 4. disp. 16. q. 1. a. 1. quæstione. 2. ad 3.* ait: *Quamvis satisfactio actualis gratiam presupponat:* recte intelligitur de gratia primaria, tollente reatum culpae mortalis, cui dein satisfactio addit augmentum, quod addi S. Doctor ibi non negat; sed ab hoc ibi praescindit, & interim satisfactio alium effectum attribuit. Quod si etiam hic, aut alibi extra Summam suam, dubie loqueretur, tunc, ut recte innuit ibidem Gonetus, Summa aliis operibus Angelici praeferritur debet. Ratio hæc lententia quidem difficulter probatur: sed etiam non nisi negativè impugnatur.

748. Probatur tamen sic. Satisfactio est pars sacramenti poenitentiae denominativè sumpti, & quidem habens specialem significationem rei diversae: ergo, nisi specialis ratio sit negandi ei efficientiam gratiae sanctificantis, non debet ei negari. prima pars ant. est clara; nam Tridentinum *sess. 14. c. 3.* vocat eam partem sacramenti hujus: secunda pars etiam non negatur; quia significat remissionem poenae, ut est clarum: reliquæ autem partes significant remissionem culpae.

Quin imò satisfactio non tantum significat remissionem poenae, sed, ut probat Martinus Perez *de panis. disp. 56. sec. 3. n. 2. & seq.* & Coninck *tom. 2. de sacram. disp. 10. dub. 10. n. 92.* significat etiam medelam in futurum contra peccata, vel cautelam, & abstinentiam in futurum à peccatis, seu eorum vitationem; nam Tridentinum *sess. 14. c. 8.* ait, hanc in futurum peccatorum evitacionem procurari per satisfactionem; sic enim habet: *Procul subio enim magnopere à peccato revocant, & quasi freno coercens hæc satisfactoria poenae, cautioreque, & vigilantiores in futurum poenitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis &c.* adeoque satisfactio in hunc etiam finem à Christo intentam, & instituta est: & consequenter etiam in hunc finem imponenda est poenitentibus. conseq. non videtur neganda, saltem sine gravi ratione, quid enim deest satisfactio, quo minus gratiam causare possit?

749. Confirm. Vix est alia ratio, quae probet, quod confessio, & attritio, causent gratiam: & tamen hoc nemo negat; quod enim satisfactio sit tantum pars integralis, attritio autem, & confessio partes essentialis sacramenti poenitentiae, videtur esse disparitas purè materialis, & ex eo tantum hoc sequi, quod confessio causet gratiam essentialem: satisfactio verò duntaxat inte-

gra-

gralem, ut recte infert Gonetus *tom. 5. tr. 5. disp. 13. a. 3. n. 36.* Dein etiam pars integralis potest causare gratiam; nam facile admittitur, quod in forma abolutionis verba ego, à peccatis tuis, causent gratiam; quamvis non essentialis, sed tantum integrales partes sint. Rursus utique non tantum expositio unius, aut alterius peccati, causat gratiam, sed expositio omnium, seu omnes partes confessionis, quae tamen non omnes sunt partes essentialis: sed plures tantum sunt partes integrales, saltem determinatè sumptae. Eadem etiam est ratio de quibusdam unktionibus, quae sacramenti extremæ unktionis tantum sunt partes integrales.

750. Probatur 2. ex Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 2. n. 3.* & Martino Perez *loc. cit. n. 748.* Satisfactio significat etiam medelam, seu potentiam evitandi, vel evitacionem peccatorum in futurum, ut dictum n. 748. ergo significat gratias actuales, conferendas in ordine ad hunc finem: ergo vi satisfactionis istae gratiae conferuntur; quia sacramenta, & etiam sacramentales partes, eam gratiam efficiunt, quam significant: subsumo: atqui gratiae actuales, quando dantur ratione sacramentorum, dantur mediante gratia habituali, tanquam aliquo jure ad eas gratias actuales, & tanquam rationale exigente: suntque duo illi effectus, nempe gratia habitualis, tanquam radix, & actualis tanquam radicata, ex illi voluntate inter se conaxi: ergo satisfactio, causans gratias actuales, causat etiam aliquam gratiam habitualement, tanquam radicem.

Prob. subsumptum. In primis Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 2. n. 3.* ait, hæc duo esse in effectu sacramentali semper conjuncta: dein probatur hæc ratione. Qui post sacramenti receptionem labitur in peccatum grave, adeoque perdit gratiam habitualement, perdit etiam jus ad gratias actuales: item gratia habitualis est quasi natura in ordine superno, exigens gratias actuales, tanquam aliquas suo modo potentias, & hinc ex necessitate gratiarum actualium, & benignitate DEI volentes, eas recuperari per poenitentiam, infertur communiter reviviscencia sacramentorum simpliciter talis, seu reditus gratiae habitualis, quae per bonum usum sacramentorum prius erat acquinta, postmodum autem per peccatum erat perditam (vide *tr. de sacram. n. 364. & seq.*) ergo jus ad gratias actuales fundatur in gratia habituali: adeoque, si satisfactio confert jus ad gratias actuales, confert hoc ipso gratiam aliquam habitualement.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

751. **O**B. 1. Sententia opposita est communissima, & verissima: ergo est præferenda. Confirm. No-

R. P. Ant. Mayr, Theol. Tom. II.

stra sententia nulla ratione potest probari, & plus tamen affirmat: ergo. Resp. Arrigata quidem *tom. 8. de panis. disp. 47. sec. 1. n. 2.* dicit, oppositam sententiam videri sibi verissimam: at eam non probat, nisi n. 4. argumento negativo, quod non sufficit ad reddendam verissimam eam sententiam, cujus oppositum sentit S. Thomas. Resp. 2. neg. ant. communior quidem est illa sententia: at non communissima, aut verissima; nostra enim sententia habet etiam suos auctores graves, & rationes satis probabiles. Ad confirm. neg. ant. Nostra sententia sufficienter probatur, & vel ob solam Angelici auctoritatem probabiliter sustineri potest. Nec dicas S. Thomam *in 4. disp. 16. q. 1. a. 1. quæstione. 2. ad 3.* oppositum docere; nam nego illatum, videantur dicta n. 747.

Dices. Unum sacramentum tantum causat unam gratiam, & sacramentum poenitentiae jam causat aliquam, ante praestitam satisfactionem, in instanti abolutionis: ergo nullam amplius causat ratione satisfactionis. Resp. dist. ant. Unum sacramentum tantum causat unam gratiam physicè, neg. ant. unam moraliter, seu unam unitatem morali, qualis unitas datur etiam inter gratiam, ab abolutione prius, & à satisfactione posterius causatam. conc. ant. & neg. conseq. Gratia causata à satisfactione est complementum prioris gratiae, causatae in abolutione, & propter connexionem cum ista censetur esse moraliter una, vel eadem.

752. Ob. 2. Eucharistia, recepta sub duplici specie, non causat plus gratiae, quam recepta sub una, quamvis istae species sint partes sacramenti: ergo neque satisfactio causat plus gratiae, quam causent reliquae partes, etsi sit pars integralis. Resp. neg. conf. dixi enim in probatione conclusionis, illam partem sacramenti causare ultra reliquas partes aliquam gratiam, quae habet specialem significationem rei diversae: atqui species Eucharisticae non habent significationem specialem, seu diversam diversitate rei, sed tantum diversitate modi; nam & species panis, & species vini, significant eandem refectionem spiritualem, & quomvis diverso modo, nempe priores per modum cibi, posteriores per modum potus. At est longè alia res remissio culpae, quam significant confessio, & abolutio: & remissio poenae, quam significat satisfactio.

Dein plures species non causant majorem spiritualem refectionem; quamvis enim sacerdos plures hostias sumat, etiam successivè, sed tamen per modum unius moraliter sumptionis, vel pluribus tractibus, etiam plus, ex sacro calice hauriat, non magis spiritualiter reficitur. At major poenitentia, ut dictum n. 746. plus causat remissionis de reatu poenae. Omitto autem hic, quod species causent gratiam; nam hoc aliqui negant apud Suarez *tom. 3. in 3. p. disp. 48. sec. 3. §. De speciebus vero;* quanquam, ut verum fatear, mihi probabilis videatur, quod etiam species ipsae elevatae sint ad cau-

A a

fin.

fundam gratiam, ut respondi in *tr. de Evohar. n. 17.*

753. Ob. 3. Per sacrificium Missæ conferuntur etiam gratiæ actuales ex opere operato, quin conferatur gratia habitualis: ergo idem potest dici de satisfactione. Confirm. Quod substat significationi sacramentali, est pars essentialis: atqui juxta nos ei substat satisfactio: ergo esset pars essentialis: hoc est falsum: ergo. Resp. neg. conf. Aliud est de actionibus sacramentalibus, causantibus gratias actuales in recipiente sacramenta: aliud de actione sacrificandi, causante gratiam actualem in alio. Non omnis gratia actualis necessarîo præsupponit gratiam habitualem; quia potest quis alteri, imò etiam peccator sibi ipsi, impetrare per preces gratiam aliquam auxiliantem, quin statim possit impetrare gratiam habitualem: sed tantum gratiæ actuales, collatæ vi sacramentorum, supponunt gratiam habitualem, ut probatum est *n. 750.* iis rationibus, quæ non militant pro sacrificio Missæ, causante in altero gratias actuales.

Ad 2. sacramenta dici causare diversas gratias, non, quòd gratia habitualis in se diversa sit: sed quòd gratia habitualis, collata intuitu sacramentorum, ex institutione Divina post se trahat diversas gratias actuales, in ordine ad diversos fines sacramentorum: ergo ex institutione Divina datur connexio, inter gratias actuales sacramentales, & gratiam habitualem: non verò inter gratias actuales obtentas ratione sacrificii Missæ, & gratiam habitualem. Ad confir. dist. ma. quod substat significationi sacramentali essentiali, seu quod significat gratiam essentialem, est pars essentialis. conc. ma. quod substat tantum significationi sacramentali integrali, seu quod tantum significat gratiam integram, neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq.

754. Ob. 4. Ex nostra sententia sequeretur, quòd satisfactio ex attrito posset facere contritum: hoc est absurdum: ergo prob. ma. si quis post absolutionem lapsus esset in peccatum grave, & tunc eliceret attritionem, ac post hanc poneret satisfactionem, hæc causaret gratiam habitualem: ergo ex attrito faceret contritum. Confir. 1. Sequeretur etiam juxta nos, quòd sacramentum poenitentiae, saltem quoad ultimam partem, scilicet satisfactionem, esset sacramentum vivorum; quia supponeret gratiam, eamque augetet: hoc etiam est falsum: ergo. Confir. 2. Sequeretur insuper, quòd, qui satisfactionem poneret, seu poenitentiam impletet, in statu peccati, graviter peccaret; quia poneret obicem gratiæ: hoc est nimis rigidum: ergo.

Resq. neg. ma. ad prob. neg. ant. quia satisfactio ex opere operato non habet vim, nisi circa peccata, quæ fuere exposita in confessione, in qua satisfactio illa imposita est; nam satisfactio vis est connexa cum absolutione sacerdotis, à qua suo modo vim habet. Hoc tamen concedo, quòd si

quis in statu novi peccati commissi poenitentiam impleat (quo statu durante satisfactio gratiam causare non potest) postea iterum delecto illo peccato, satisfactio revivificat, & gratiam causat, sicut reviviscunt sacramenta fide suscepta, ut docet Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 8. n. 5.* & Illung *tr. 6. disp. 6. q. 5. n. 166.* ac ipsa satisfactio cum sola attritione obicem auferre non potest, ut videntur auctores communiter supponere.

755. Ad 1. confir. neg. ma. Sacramentum vivorum est illud, quod non tantum ad complementum aliquid gratiæ, sed ad ipsam principalem, seu essentialem gratiam, ab ipso conferendam, per se supponit statum gratiæ. Observa tamen, quòd si poenitentia, vel satisfactio, impletur ante absolutionem, ea tunc non supponeret statum gratiæ, & tamen gratiam aliquam causaret: si autem satisfactio impletur post absolutionem, tunc etiam juxta adversarios in ordine ad suum effectum supponit statum gratiæ; nam sine statu gratiæ non remittitur poena temporalis: ergo etiam ipsis ferme idem respondendum est, quod nobis.

Ad 2. confir. neg. ma. quia ponens satisfactionem, vel implens poenitentiam in statu peccati, non ponit obicem gratiæ principali, seu essentiali, sed tantum augmento, seu gratiæ integrali, adeoque non reddit sacramentum omnino infructuosum, sed tantum minus fructuosum, quòd per se nullo modo est mortale. ita Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 38. sec. 8. n. 7.* Gonet *tom. 5. tract. 5. disp. 13. n. 3. n. 44.* Illung *tr. 6. disp. 6. q. 5. n. 155.* & *n. 167.* Lugo *de poenit. disp. 25. sec. 3. n. 30.* ubi hanc sententiam vocat vetiorem, & communior: quod tamen talis venialiter peccet, est communis teste Illung *cit. modo n. 107.*

756. Lugo tamen *cit. disp. 25. sec. 3. n. 32.* vult, etiam à veniali peccato excusare eum, qui poenitentiam implet in statu peccati, idque contendit probare paritate desumpta ab eo, qui audit in statu peccati mortalis sacrum, adeoque etiam se privat fructu satisfactionis, quem ex sacrificio illo alias hauriret (neque enim existens in statu peccati est capax satisfactionis, quamvis possit esse capax satisfationis, de qua vide Illung *tr. 6. disp. 6. q. 5. n. 166.* Sed responderetur, talem satisfactionem pro tali casu privari omni effectu satisfaciendi: ac non ita privari sacrificium, quòd saltem effectum illum potest habere in aliis. Verum fors. posset iterum replicari, habere etiam illa bona opera, quæ constitunt satisfactionem, seu in poenitentiam imposita sunt, aliquam vim impetrandi, qua non privantur in statu peccati. Attamen potest rursus dici, quòd satisfactio non possit sine veniali irreverentia in eo statu poni, in quo non habeat aliquem suum finem primarium, scilicet delendi aliquam poenam, quem semper quoad aliquos habet sacrificium Missæ. Ego nollem recedere

re à communi, quamvis ex ea sequatur, quòd, cui imposita est poenitentia durans per annum, e. g. ut quotidiè recitet aliquot Pater, & Ave, debeat sub veniali peccato semper habere, vel procurare sibi statum gratiæ, et quòd poenitentiam vult implere. Verum est, hoc quibusdam videri paulò durius: sed ex communi sententia id necessarîo videtur sequi. Qui plura hæc de re cupit recitare, adeat citatos auctores.

QUÆSTIO V.

De Ministro Sacramenti Poenitentiae.

ARTICULUS I.

Qualis in Ministro hujus Sacramenti requiratur Ordo, Jurisdictio, Approbatio, Scientia.

757. Dico 1. In ministro necessarîo requiritur ordo presbyteratus. ita definit Florentinum in decreto Eugenii, ubi de quarto sacramento, seu de poenitentia dicit: *Minister hujus sacramenti est sacerdos, habens auctoritatem absolventi, vel ordinariam, vel ex commissione superioris:* & Tridentinum *sess. 14. c. 6.* ubi dicit: *Declarat Sancta Synodus, falsas esse, & à veritate Evangelii penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quosvis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, clavium ministerium perniciosè extendunt, & can. 20. Si quis dixerit, non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, anathema sit.*

Idem sumitur ex *Jann. 20. v. 23.* ubi Christus solos discipulos, jam prius in cœna ultima ordinatos sacerdotes, alloquens dixit: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis &c.* unde, quando antiqui alii, & etiam S. Thomas in *4. dist. 17. q. 3. a. 4. questiuo. 3. ad 3.* videntur monere, quòd e. g. in articulo mortis, confessio facienda sit laico, si sacerdos sit absens, intelligi nequeunt de confessione sacramentali, sed solum de aliqua extrasacramentali, apta ad excitandam contritionem, ad quam DEUS det gratiam, ob actum illum humilitatis: sed tamen præcepta non est talis confessio, neque ordinariè salubriter fieret.

758. Dico 2. Non omnis sacerdos potest ab omnibus peccatis absolvere, sed præter ordinem debet etiam habere jurisdictionem. ita Florentinum *num. præced. citatum,* & Tridentinum *sess. 14. c. 7.* ubi dicit: *Per suum semper in Ecclesia DEI fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.*

Est autem jurisdictio genericè sumpta publica auctoritas super alios in ordine ad eorum regimen: & in nostro calu ad regi-

men conscientia, seu ad absolutionem, & ligationem peccatorum absolute faciendam: & hæc jurisdictio requiritur ad absolvendum à peccatis; nam absolutio est actus judicialis, ad quem requiritur jurisdictio: quæ insuper non, sicut ordo, in omnibus presbyteris aequalis est, ut patet ex citatis Conciliis, item ex reservatione casuum, ac distinctione diocesum &c. neque enim Episcopus unius, diocesis potest absolvere subditos alterius. Quando autem conferatur hæc jurisdictio, vel an sit distincta à potestate ordinis, dicemus *n. 761.*

759. Dico 3. Præter ordinem, & jurisdictionem, necessaria etiam est approbatio Episcopi. ita habetur clarè in Tridentino *sess. 23. c. 15. de reformatione,* ubi dicitur, etiam regulares non posse audire confessiones secularium, etiam sacerdotum, nisi ab Episcopo approbationem obtulerint: ex quo tamen rectè infert Layman *l. 5. tr. 6. c. 11. n. 1.* regulares, de licentia sui superioris, posse confiteri, etiam sacerdoti non approbato ab Episcopo; quia ante Tridentinum id potuerunt, & istud Concilium, tantum dicit, confessiones secularium non posse audiri à sacerdote non approbato: circa regulares autem nihil est immutatum. Intelligendum hoc est, circa regulares viros; nam circa moniales aliud statuit Clemens X. in sua Constitutione. *Superna magis Patris familias,* quam La Croix *l. 6. p. 2. n. 2502.* exhibet.

Approbatio autem non est collatio jurisdictionis, sed est publicum iudicium de aptitudine personæ ad audiendas confessiones: & hæc ita necessaria est, ut ea etiam injustè negatæ confessiones excipi nequeant: quod colligitur, cum ex Tridentino citatum ex propositione 13. ab Alexandro VII. damnata, quæ sic habet: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur regulari, Episcopo presentato, sed ab eo injustè reprobatu:* quin potest Episcopus ex causa rationabili, approbationem à se datam revocare, nec debet, eam causam manifestare illi, cujus approbationem revocat, sed tantum S. Sedi, si id petierit, ut habetur in eadem Constitutione Clementis X. *§. 5.*

760. Dico 4. Requiritur etiam in confessorio scientia aliqua. ita omnes. Prob. Confessorius debet esse doctor, iudex, & medicus, ad quas omnes qualitates necessaria est aliqua scientia: ergo. Interim magnum est discrimen, inter scientiam necessariam ad validè tantum audiendas confessiones, & scientiam necessariam ad eas licitè audiendas; nam ad valorem non requiritur alia scientia, quam ut quis sciat pronuciare formam absolutionis, & audiat, ac intelligat peccata, sub ratione saltem communi, quòd sint peccata, & materia confessionis, supra quam cadat forma sacramentalis: tunc enim, ut docet Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 28. sec. 2. n. 12.* nihil deest ad substantiam sacramenti. Si autem poenitens studiosè, vel scienter, accederet talem sacer-

acerdotem ignorantem, eo ipso peccaret, adeoque sacramentum esset invalidum, non ex defectu ministri, sed ex defectu dispositionis in poenitente.

At vero, ad licite audiendas confessiones, requiritur longe major scientia in confessario: & imprimis requiritur, ut bene sciat, seu intelligat suam potestatem, quanta sit. 2. ut discrimen sciat, inter mortalia, & venialia, communiter talia habita; nam de multis adhuc disputant inter se ipsi doctores. 3. ut sciat species communes peccatorum. 4. ut sciat communia, spectantia ad restitutionem, censuras &c. Requiritur autem major scientia, respectively ad varios status hominum, qui possunt habere casus magis intricatos, ut videtur per se clarum; unde non quilibet cuique loco est aptus. videatur de hac re Layman. l. 5. tr. 6. c. 13. n. 1.

ARTICULUS II.

An Potestas Ordinis sit etiam Potestas Jurisdictionis.

761. **Q**ueritur hic, an jurisdictio, confessariis necessaria, conferatur in ipsa ordinatione, an primum postea: in qua questione Vasquez, Hurtadus, & aliqui alii, volunt, jurisdictionem conferri statim in ipsa ordinatione, sed adhuc indeterminatam, quam postea determinet Ecclesia, determinando subditos, atque peccata, in qua talis sacerdos possit jurisdictionem suam exercere. Alii, ut Amicus, Esparza, Haunoldus, & plures recentiores, volunt, in ipsa ordinatione conferri sacerdotibus jurisdictionem completam, & universalem: eam tamen postea ab Ecclesia ligari, aut restringi, sicut aliquando jus, seu dominium cujusdam restringitur, vel ligatur a magistratu. Alii tandem communiter volunt, jurisdictionem, simpliciter, & absolute loquendo, primum postea conferri ab Ecclesia. ita S. Thomas 2. 2. q. 39. a. 3. in corp. ubi ait: *Potestas autem jurisdictionis est, que ex simplici injunctioe hominis conferretur: & talis potestas non immobiliter adhaeret.* Item Suarez tom. 4. lib. 3. p. disp. 10. sec. 3. n. 7. ubi plures, praesertim antiquos, pro se citat. Layman l. 5. tr. 6. c. 10. n. 1. & 2. Lugo de poenit. disp. 15. sec. 2. n. 21. Illung tract. 6. disp. 6. n. 182. La Croix l. 6. p. 2. n. 1549. Coninck, Tannerus, Valentia, Dicaltillo, Platellius, alique.

762. Dico. Jurisdictio sacerdotibus non in ipsa ordinatione conferretur: adeoque potestas ordinis, & jurisdictionis, non sunt idem. Prob. Tridentinum non agnoscat independentem a concessione Ecclesiae in sacerdotibus ullam jurisdictionem, nec ordinariam, nec delegatam: & sess. 14. c. 7. supponit, quod simplex sacerdos nullam jurisdictionem habeat; nam ait, *nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam*

sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem: ergo simplex sacerdos nullam habet. Confir. n. Florentinum, dum in decreto Eugenii dicit: *Minister hujus sacramenti est sacerdos, habens auctoritatem absolventi, vel ordinariam, vel ex commissione superioris:* satis clare distinguit inter sacerdotes habentes eam auctoritatem, & eam non habentes: ergo supponit, quod dentur sacerdotes, eam auctoritatem, seu jurisdictionem non habentes. Confir. 2. Florentinum supponit, ipsam auctoritatem absolventi, & non tantum aliquid, ad eam determinatam reddendam requisitum, posse haberi per commissionem superioris, per quam haberi non potest potestas ordinis: ergo supponit, istas potestates esse distinctas.

Confir. 3. Ipsi adversarii fatentur, sacerdotem simplicem non habere subditos: ergo etiam debent fateri, quod sacerdos simplex non habeat actualem jurisdictionem; quia tam parum potest dari actualis jurisdictionis, sine existentibus subditis, quam parum possit dari actuale dominium, sine existente re propria: imò inter alia dominia etiam numeratur dominium jurisdictionis, quod neque DEO tribuitur actuale ab aeterno in creaturas; quia istae ab aeterno non extiterunt. Confir. 4. Juxta S. Thomam, citatum num. praeced. & communem doctorum, potestas jurisdictionis potest sacerdotibus auferri: non autem potestas ordinis: ergo sunt distinctae.

763. Ob. 1. Sacerdotibus in ipsa ordinatione dicitur illud Joann. 20. v. 22. *Accipite spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis:* ergo in ipsa ordinatione accipiunt potestatem remittendi peccata: sed haec non potest dari sine jurisdictione: ergo etiam istam accipiunt. Confir. In ordinatione sacerdotes accipiunt potestatem judicariam, & constituuntur iudices: ergo etiam acquirunt jurisdictionem. prob. ant. ex dictis verbis Joann. 20. nam per illa ibi Apostoli facti sunt iudices.

Resp. dist. conf. Sacerdotes tunc accipiunt potestatem remotam, & quasi conditionatam, de qua loquitur Tridentinum sess. 14. c. 5. conc. conf. accipiunt potestatem absolutam, neg. conf. & dist. etiam mihi subsumptam. potestas proxima non potest dari sine jurisdictione simpliciter dicta, conc. min. subsumpt. potestas tantum remota, & conditionata. neg. min. subsumpt. & conf. Explicat rem hanc Layman l. 5. tr. 6. c. 10. n. 1. exemplo illius, qui in Academia creatur doctor juris; hic enim, dum ita creatur, accipit potestatem judicandi de rebus, in jure controversis, item docendi publice ex cathedra: sed tantum accipit potestatem remotam, quae in actu exerceri non potest, donec, accepta jurisdictione alicubi iudex, aut accepta cathedra professor constituatur. Sicut autem nemo dicit, quod tali novo doctori per collationem gra-

ad conferatur etiam jurisdictio, ita neque debet dici, quod novis sacerdotibus per collationem ordinis jam conferatur jurisdictio.

Ad confir. dist. ant. in ordinatione sacerdotes accipiunt potestatem judicariam proximam, & absolutam, ac constituuntur absolute iudices. neg. ant. accipiunt potestatem tantum remotam, & quasi conditionatam, ac constituuntur tantum remote, & conditionate iudices, sicut qui creatur doctor. conc. ant. & neg. conf. ad prob. dico, ex verbis illis non colligi aliam, quam dictam potestatem remotam, aut quasi conditionatam. Quod autem ad Apostolos attinet, imprimis ipsi jam prius in coena fuerant ordinati sacerdotes, seu in coena acceperant jam potestatem sacrificandi: deinde, si voluit illis Christus ratione potestatis excellentiae, statim conferre jurisdictionem ibi, dum ea verba proluvit, quae modo dicuntur in ordinatione sacerdotum, non sequitur, quod privilegium illud statim sit extendendum ad alios.

764. Ob. 2. Quilibet simplex sacerdos potest in articulo mortis, saltem in defectu alterius sacerdotis curati, aut privilegiati, absolvere quemvis fidelem ab omnibus peccatis: item quilibet simplex sacerdos potest quemlibet absolvere, ab omnibus peccatis venialibus, vel à peccatis mortalibus, jam ante in alia confessione rite expositis, & remissis: atqui hanc jurisdictionem non accepit, nisi in ipsa ordinatione; nam nullam aliam unquam accipit simplex sacerdos: ergo. Resp. neg. min. hanc enim ipsam jurisdictionem, quam in his casibus habet simplex sacerdos, accipit ab Ecclesia, ex perpetua consuetudine, legitime ab Ecclesia approbata.

Dixi, quam habet; nam circa moribundum, saltem in defectu alterius, ut dictum, quilibet sacerdos, etiam excommunicatus, etiam non toleratus, & denunciatus, etiam notorius perussor clerici, habet potestatem absolventi ab omnibus peccatis; quia Ecclesia vult succurri omni modo tali moribundo. At vero, ut habet Layman l. 5. tr. 6. c. 10. n. 2. excommunicatus non toleratus, aut denunciatus, privatus est potestate absolventi à venialibus, & mortalibus jam expositis: ex quo rite colligitur, hanc potestatem haberi ab Ecclesia.

Imò Sacra Congregatio Concilii Tridentini edidit anno 1679. 12. Febr. decretum, Innocentii XI. auctoritate firmatum, circa communionem quotidianam (quod videre est apud Viva p. 2. tr. 1. Theol. post. propof. 56. ab Innocentio XI. damnatam, in quo sub finem Ordinaris sic praecipit: *Non permittant, ut venialium confessio fiat simplici sacerdoti, non approbato ab Episcopo, aut Ordinario. Si Parochi, aut Confessarii, etiam regulares, aut quicumque alii sacerdotes, secus egerint, sciunt, se DEO optimo maximo rationem reddituros esse, neque defusuram Episcoporum, & Ordinariorum,*

justam, ac rigorosam animadversionem, in contrafacientes. Ex hoc clare inferitur, illicitam esse talem absolutionem. An autem adhuc post hoc decretum sit valida, an non, est, ut ait La Croix l. 6. p. 2. n. 1489. incertum. Platellius p. post. de sacram. c. 6. n. 897. cum quibusdam negat esse validam. Cardenas in propof. damnat. ab Innoc. XI. dissert. 2. c. 6. a. 9. n. 418. & alii affirmant, esse validam: quod etiam La Croix loc. cit. censet probabiliter, ex hoc capite; quod ex eo, quod Pontifex velit tantum prohiberi talem confessionem, & non permitti, non sequatur, tolli jurisdictionem, vel irritari absolutionem.

ARTICULUS III.

Quid sit, & quo jure introductum Sigillum Confessionis.

765. **H**ae metaphora sigilli confessionis significatur obligatio strictissima, servandi secretum de iis, quae in ordine ad sacramentalem confessionem audita sunt, & quidem in omni casu, quo possit veniri in notitiam contentis, etiam quando regni integri, vel etiam aliarum animarum, salus periclitaretur, etiam post mortem poenitentis, etiam circa minima venialia peccata, ut neque directe, neque indirecte, verbo, vel facto, sine expressa licentia poenitentis, revelari queant: & quidem ita, ut in hac obligatione non detur parvitas materiae, sed ejus violatio tantum venialis esse possit, quando non est plene deliberata, vel forte etiam, ut vult Arraga tom. 8. de poenit. disp. 45. sec. 4. n. 36. quando periculum veniendi in notitiam poenitentis est levissimum: quod apud eundem etiam notat Lugo.

Hanc obligationem strictissimam dari, certum est ex traditione Ecclesiae, & praxi omnium proborum confessariorum. Quod si in antiquis canonibus videtur aliquando esse statutum, quod aliquid sit manifestandum, id intelligendum est in ordine ad poenitentiam publicam, quam poenitens sponte volebat facere, & in qua tantum aliqua pro arbitrio poenitentis erant propalanda. Unde, quando C. Si sacerdos. 2. de officio iudicis ordinariis. dicitur, sacerdotem posse indeterminatè arguere eum, qui sibi confessus noluerit, se emendare, debet id exponi de eo casu, in quo sacerdos simul habet notitiam peccati extrasacramentalem: qua etiam supposita non debet sacerdos reum nominatim, ut dicitur, seu determinatè arguere (intellige publice, ut colligitur ex contextu) nisi delictum iudicario ordine quis probare possit; nam aliter illicitè reum infamarct, quacunque privata, & secreta notitia, cum sciat reum esse. Sanè, si confessus ei fuerit talis reus, minime debet eum de crimine, etiam extra confessionem cognito, nominatim, seu determinatè arguere, nisi crimen judicialiter probare possit.

fit, ne fors videatur violare sigillum confessionis.

Potest tamen aliquando indeterminatè, seu in genere, & ita cautè, ut non tantum nullum sit periculum violationis sigilli, sed nec scandali, monere, ne hoc, vel illud fiat. Et quamvis, si sacerdos peccatum illud sciat alià notitià, quàm sacramentali, nominatim monendo reum, reverà sigillum non frangeret, tamen scandalum posset præbere eidem reo, existimanti, sacerdotem ex confessione loqui. Quando autem in capitulo objecto dicitur, talem sacerdotem id scire de Deum, non ut iudicem, intelligendum est, eum id scire scientia tali, qua non possit uti ut iudex in foro externo, sed tantum in foro interno; quia etiam alià notitià secreta extrasacramentali non potest sacerdos uti, nisi in secreto. Questio autem jam est, ex quo jure hoc sigillum oriatur.

766. Dico, Obligatio arctissima sigilli confessionis non oritur præcisè ex jure Ecclesiastico, aut naturali, sed ex jure positivo Divino. ita Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 33. sec. 1. n. 9. & 10. Gormaz de sacram. pœnit. n. 330. Layman l. 5. tract. 6. c. 14. n. 2. Haunoldus l. 4. tit. 4. n. 1027. Arriaga tom. 3. de pœnit. disp. 45. sec. 1. n. 5. & alii, qui ab istis citantur, & quibus addi possent adhuc longè plures. Prob. 1. pars conclusionis. Inprimis jus Ecclesiasticum, seu lex Ecclesiastica, fortè non posset, tam strictam obligationem servandi secretum, in omnibus prorsus casibus, etiam in casu periculi plurimarum animarum, imponere, ut observat Suarez modo cit. sec. 1. n. 8. dein, ut ait Lugo de pœnit. disp. 23. sec. 1. n. 5. si lex Ecclesiastica sola obligaret ad hoc sigillum, Papa posset in ea dispensare: quo admissio pœnitentis non videretur sibi satis rati e. Non tamen ideo nego, etiam legem Ecclesiasticam sigillum præcipere; nam C. Omnis utriusque sexus. 22. de pœnit. & remiss. statuitur, violatorem sigilli à sacerdotali officio esse deponendum, & ad perpetuam pœnitentiam in monasterium detrudendum; hinc dixi, sigillum non oriri præcisè ex jure Ecclesiastico.

Prob. 2. pars. Si jus naturale, obligaret ad sigillum, tunc ideo, vel quia dicere aliquid ex confessione esset mendacium contra veritatem: vel quia esset injuria contra justitiam: vel quia esset irreverentia contra sacramentum; sed ex nullo istorum trium capitum oritur tam gravis, & tam universalis obligatio: ergo, prob. mi. inprimis confessarius non mentiretur; si enim peccatum revera audisset, quamvis id non sciret ut homo, tamen sciret ut minister DEI: ergo sine mendacio dicere posset, se illud scire ut ministrum DEI. Sed neque revelare aliquid peccatum, esset universaliter injustitia; quia sæpe prævaleret bonum publicum bono privato: & in tali casu, sicut secretum naturale non obligat, ita nec obligaret sigillum: præterquam, quòd obligatio gravis tacendi etiam minima venialia, non pos-

set oriri ex justitia; eum utique contra justitiam universaliter grave non sit, manifestare veniale minimum, vel etiam pro varietate personarum aliquod mortale.

767. Tandem reverentia erga sacramentum exigit non tantum secretum: quòd sic probat. Eatenus exigeret sacramentum tantum silentium, quatenus hoc esset necessarium, ut ab ejus usu non absterrentur homines: sed independentè à voluntate Christi, obligantis ad sigillum tam arctum, immerito homines absterrentur ab hoc sacramento, etiam tantum silentium non esset impositum: ergo etiam sola reverentia, debita sacramento, non exigit tantum silentium, ma. est adversariorum. mi. prob. ut rectè Arriaga sec. modo cit. n. 6. & 7. ait, si Christus voluisset exigere à peccantibus, qui meriti sunt æternas flammis, & æternam infamiam, ut sua peccata confiterentur, etiam possent in aliquo casu gravissima necessitatis revelari, tamen adhuc valde modicum petiisset in comparatione gehennæ, & æternæ infamie: ergo potuissent etiam id exigere, & immerito homines id recusarent: sicut immerito recusant aliqui, se infamare tantum coram uno homine, & hinc etiam stantè sigillo sacrilegè peccata tacent: & cur non etiam dicitur, ob fragilitatem humanam, non debere exigi confessionem omnium, etiam turpissimorum actuum? scilicet, non debent omnia, ut ait Arriaga num. præced. citatus, excludi, quæ sacramentum hoc difficultius reddunt (alias deberet etiam tolli reservatio casuum, & similia) sed tantum debent excludi illa, quæ benignitas institutoris sacramenti voluit excludi. Dein saltem non absterrentur homines communiter, licet minima peccata possent revelari: aut licet peccata alias jam publica possent manifestari, e. g. si liceret de fure, propria confessione convicto, & ad furcam damnato, dicere, eum sua furta esse confessum: quòd tantum non licet.

Quare non stringit argumentum Cardinalis de Lugo, à paritate cum mendacio, vel fornicatione; quia non probatur, absolute, & independentè à positiva prohibitione Christi Domini, melius fuisse, nunquam permitti revelationem ullius peccati: sicut probatur aliunde, melius fuisse, nunquam permitti ullum mendacium; nam melius fuisse, nunquam permitti revelationem ullius peccati etiam minimi, probari deberet ex reverentia erga sacramentum, & ex utilitate, in Ecclesiam redundante: atqui tamen stetit reverentia sacramento, & usus ejus plurimus fuisse in Ecclesia, etiam non tam arctum silentium fuisse impositum; eum homines immerito fuisse absterriti: ergo.

Prob. jam 3. pars conclusionis. Si ista obligatio non potuit provenire ex jure Ecclesiastico, aut naturali, debuit provenire ex jure positivo Divino, seu præcepto Christi, quòd nobis sufficientissimè innotescit, per traditionem Ecclesie: & ad istud ponendum occasionem quidem præbere potuit fragi-

gilitas humana, cui benignissimus Servator sic magis consultum voluit: item etiam reverentia erga sacramentum, ad cuius frequentiam sic allicere voluit: sed neutra potuit ex se ad tam arctam obligationem imponendam necessitare: ergo. vide Arriagam num. præced. citatum.

768. Sciendum autem ulterius, quòd sigillum hoc non afficiat, nisi audita in ordine ad sacramentalem confessionem, saltem quam pœnitens intendat (qualem jam intenderet, si laico simulanti, se esse sacerdotem, confiteretur, ut probat Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 33. sec. 2. n. 3.) sed quando rudes quidam extra confessionem confessarium aliqua in re consulunt, ac addunt, se hoc esse dicere sub sigillo confessionis, taliter audita non spectant ad sigillum; neque enim homo potest obligare ad sigillum, quando Christus non obligat: spectant tamen talia ad secretum naturale, quòd in tali casu magna districtione obligat; cum alias homines averterentur à petendis consiliis: quæ res plurima pessima invehret in totam Ecclesiam.

Quæ autem dicuntur in ipsa confessione, etiam peccata non sunt, si tamen exposita sunt, in ordine ad exponenda peccata; quia ista cum illis connexa sunt, cadunt sub sigillum: e. g. accusavit se quis, quòd, licet spurus fuerit, adeoque irregularis, tamen sacros ordines suscepit, in hoc casu debet utique taceri, quòd pœnitens spurus sit. Rursus non est necesse, ad inducendam obligationem sigilli, ut confessionem absolute fuerit secuta, sed, si etiam quis ut indispositus debeat dimitti, tacenda tamen sunt ejus peccata: imò, etiam pœnitens, hic & nunc, nondum velit absolvi, sed tantum confessionem aliquo modo inchoare, quam dein perficiat, cum melius dispositus fuerit, jam obligat sigillum, ut habet Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 33. sec. 2. n. 8. & 9. ubi ait, hanc esse sententiam S. Thomæ, & alios omnes consentire. vide etiam Lugonem de pœnit. disp. 23. sec. 2. n. 45. & 46. At si quis prorsus animo tantum irridendi, aut certè non confitendi, accesserit, non oritur ex tali simulata, & irrisoria confessione, obligatio ista.

Porro plura utique adhuc essent exponenda, e. g. circa personas, quæ præter confessarium ad sigillum tenentur, ut. e. g. est interpres, quò mediante aliquando fit confessio: item is, qui adit confessorialem, & audit furtivè aliquod peccatum: vel cui confessarius injustè aliquid revelat: vel qui à confessario cum licentia pœnitentis confulitur: vel juxta aliquos, qui legit confessionem scriptam, de quibus Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 33. sec. 4. Layman l. 5. tract. 6. c. 14. n. 17. & Lugo de pœnit. disp. 23. sec. 2. n. 47. ubi ajunt, eum, qui legit scriptam confessionem, regulariter non teneri ad sigillum: quia scriptura, ut ajunt, non est confessio, sed tantum aliquod medium, ad eam melius peragendam: nisi fortè in aliquo casu mutus quis confite-

retur per scripturam, vel in alio simili casu ipsa scriptura esset revera aliqua confessio: attamen talis legens confessionem scriptam utique teneretur secreto naturali: item locus hic esset dicendi de objectis, ad quæ se sigillum extendit.

At quia hæc videri possunt passim apud Theologos morales, ad quorum forum hæc questio magis pertinere videtur, hinc ad eorum volumina remitto lectori, plura de his nôsse cupientem. Id solum moneo, nunquam nos posse hæc in re nimium esse cætos: certè, si nulla necessitas urgeat, non facile loquendum est de auditis in confessione, etiam quando putatur, nullum prorsus esse periculum veniendi in notitiã personarum, ex cuius confessione aliquid dicitur; quia quândoquæ saltem communitati detrahitur, quândoquæ per accidens proditur quispiam per discursum, & ex pluribus præmissis aliquid inferatur, ex quo, vel persona agnoscitur, vel graves suspiciones concipi possunt: saltem ferme semper audientes, præsertim laici, si non graviter, leviter certè scandalizantur: id quòd utique ad comprimendam garrulam linguam debet esse plus quàm satis.

769. Noto tandem, aliud esse violationem sigilli, aliud usum scientiæ ex confessione hauri; nam potest utique aliquis uti istà scientiã, quin violet sigillum, live quin minimum quid revelet, aut ulli moralium, etiam ipsi pœnitenti, quidquam de eo usu innotescat: e. g. si confessarius ob periculum statum pœnitentis, in confessione intellectum dein, pro eo diligentius oret, vel sacrificium Missæ offerat; quin hæc de re quidquam ulli hominum dicat. Circa quem usum talis scientiæ editum est anno 1682. 18. Novembr. decretum Sacræ Congregationis, qua judicium fertur de sequenti propositione: *Scientiã, ex confessione acquisitã, uti licet, modo fiat sine directã, aut indirectã revelatione, & gravamine pœnitentis, nisi aliud multo gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius meritò contemnatur.* Addita postea est explicatio, seu limitatio, quòd propositio sit intelligenda de usu scientiæ illius, cum gravamine pœnitentis, seclusa quacunque revelatione, atque in casu, quo multò majus gravamen ejusdem pœnitentis sequeretur ex non usu.

Statutum est autem à Sacra Congregatione dictam propositionem, quatenus admittit usum dictæ scientiæ cum gravamine pœnitentis, omnino prohibendam esse, etiam cum dicta explicatio, seu limitatione, siue limitatione. Prius autem, seu anno 1594. 26. Maji Clemens VIII. in decreto de casibus reservatis pro omnibus Religiosis c. 4. sic præcipit: *Tam superiores pro tempore existentes, quàm confessarii, qui possent ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissimè, ne eã notitiã, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur:* quòd idem nostris jam prius severè præceperat P. N. Claudius anno 1590. vide Illiug

Illius tract. 6. disp. 6. q. 6. art. 5. n. 259.
 770. Perducto tandem ad finem tractatu de poenitentia, quaestiones de sacramentis extremae unctionis, ordinis, ac matrimonii, examinandae occurrerent; quamquam enim iam aliqua etiam de his sparsim sint dicta, in tractatu de sacramentis in genere, tamen plurima adhuc explicanda restarent, quae non uni tantum tomo materiam subministrarent. At quia in Provinciae nostrae Academiis de reliquis sacramentis non solet peculiariter à Theologis nostris tractari, ego quoque, qui Theologiam Scholasticam, qualis in nostris Universitatibus tradi solet, typis edendam constitui, hic sisto; videor enim mihi pro modulo meo nunc implevisse, quod sub initium in praefatione ad lectorem promisi.

Cum autem per operis huius decursum frequentissimè usus sim autoritate celeberrimorum Doctorum Ecclesiae S. Augustini, liceat mihi quoque toti huic qualicunque lectioni finem imponere verbis illis; quibus idem Divus Hippoensis tomum suum quintum de civitate DEI l. 22. c. 30. conclusit, mutato tamen appellativo *Operis inventis*, quod suis libris meritissimo iure S. Doctor attribuit: ego verò huic foliis meis nec à longè adscribere aulam. Itaque cum S. Augustino sic finio: *Videor mihi debitum Theologiae Scholasticae adjuvante Domino reddidisse. Quibus parum, vel quibus nimium est, mihi ignoscant: quibus autem satis est, non mihi, sed Domino, mecum gratias congratulantes agant. Amen.*

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, visible through the paper.]

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, visible through the paper.]

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, visible through the paper.]

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, visible through the paper.]

INDEX RERUM MEMORABILIU QUINQUE POSTERIORUM TRACTATUUM.

In quo Numerus Romanus Tractatum: Arabicus autem Numerum Marginalem signat.

- A**bsolutio sacramentalis non est tantum declaratio factae remissionis à Deo, sed est vera iudicialis remissio peccatorum XII. 134. debet esse verbalis. XII. 488. in quibus verbis essentialiter consistit XII. 490. & seq. an sensus eorum verborum possit determinari à circumstantiis. XII. 500. quis sit sensus eorum verborum XII. 506. & seq. an etiam vera essent in casu sacramenti validi, & informis XII. 510. quanam alia verba aequivalent, aut sufficiant XII. 502. preces ante absolutionem an sub obligatione sint dicenda. XII. 489. sola absolutio non est totum sacramentum poenitentiae X. 47. & seq. item XII. 462. & seq.
- A**bsolutio potest dari sub conditione de presenti, vel praeterito, non verò de futuro XII. 514. neque potest valide conferri absenti XII. 515. aut seq. data moribundo sensibus destituta non est: data absenti, nec damnationi Clementis VIII. subiacet. XII. 543. & seq. potest dari absolutio aegroti sensibus destituta, si prius dedit signa poenitentiae XII. 522. si autem nullum dedit signum, ei absolutio dari non potest XII. 525. quid de praeterito querendum hac in re censendum XII. 563.
- A**bsolutio directa, & indirecta quae sit XII. 540. absolutio & confessio quomodo debeant esse simul XII. 542. an absolutio danda illi, qui nullum peccatum veniale in specie committit XII. 539.
- A**busus principiorum probabilium non probandus XII. 701.
- A**ceptio personarum vitiosa quid sit VIII. 64. & IX. 360.
- A**ccessio quid sit VIII. 267. quid censetur accessorium, & principale VIII. 267. an accessoria sit peccata respectu telae VIII. 267.
- A**ccidens physicum quid sit XI. 239. & quomplex XI. 244. dantur in Eucharistia accidentia verè talia, & absoluta XI. 245. & non tantum quantitas modificata XI. 280. quo in sensu sint damnatae propositiones Wiclefii de accidentibus Eucharisticis XI. 246. & 276 ac seq. non testatur Cardinalis Aliacensis, Concilium Constantiense mihi definitivè circa accidentia XI. 272. nec potuit testari; cum scripserit ante Concilium XI. 272. & seq. quid intelligatur per accidentia, seu species panis, & vini XI. 235.
- A**ctio quid sit in jure, & variae eius species VIII. 8. actio quanto minoris quomodo praescribatur VIII. 405. item quomodo actio redhibitoria VIII. 405. an etiam praescribantur actiones personales VIII. 361.
- A**ctio sacramentalis ministri sub qua ratione sit pars sacramenti X. 99. actiones ministri sunt moraliter actiones Christi X. 240. etiam si sint peccaminosae X. 261. & seq. & quomodo hoc possit esse X. 132.
- A**ctiones sunt suppositorum: quo in sensu sit verum hoc principium IX. 168.
- A**ctus internus an possit praecipui ab Ecclesia XII. 602.
- A**ctus intrinsecè naturalis, etsi acceptaretur à Deo, R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.
- A**non haberet supernaturalitatem à Concilio requisitam XII. 247.
- A**ctus tantum supernaturalis quoad modum non est ad mentem Conciliorum XII. 248.
- A**doptio quid sit VIII. 193.
- A**edificatio quid sit, & quid in ea juris VIII. 268.
- A**equalitas arithmetica, & geometrica quae sit VIII. 44.
- A**lluvio quid sit, & quid juris circa eam VIII. 262.
- A**mor concupiscentiae Dei est bonus XII. 102. amor Dei non super omnia an sit actus charitatis, vel cuius virtutis XII. 155.
- A**mor unius non est amor rei cum eo connexae XII. 18. amor rei in circumstantiis non est amor circumstantiarum VIII. 73. & XII. 19. nec tamen est amor rei tantum indifferens XII. 19. amor rei denominativè sumptus non est amor rei indifferens VIII. 73.
- A**ngelus an naturaliter cognoscat carentiam subsistentiae, vel possibilitatem resurrectionis IX. 25. quid Christus sit meritus Angelis IX. 495. an eos recemerit, vel pro ijs mortuus sit IX. 510. Angeli cur ante Christum in caelum sint admitti IX. 514.
- A**nnimalia mansuetia quae dicantur VIII. 273. quando censentur esse sub dominio VIII. 274.
- A**nnihilatio rei quid sit XI. 217.
- A**pes an sint ferae VIII. 275.
- A**ppreciatio, & intentio actuum quid sit XII. 261. Verba: Diliges ex toto corde &c. significant tantum maximam appreciationem XII. 274.
- A**qua debet in sacrificio miseri vno XI. 118. eaque valde modica XI. 119. haec mixtio non est necessaria necessitate sacramenti XI. 121. sed tantum necessitate praecipui XI. 122. aqua, si prius non fuit conversa in vinum, immediate convertitur in sacrum sanguinem XI. 124. qualis olim controversia fuerit de conversione aquae in sacrum sanguinem XI. 140. de qua conversatione aquae loquitur S. Thomas XI. 144. an aqua possit iterum extrahi è vino XI. 131. an Christus maneret sub speciebus aquae ita extractis post consecrationem XI. 157. an mixtum ex aqua, & vino possit dici vinum usuale XI. 153. an aquae gutta à Graecis post consecrationem sacro calici immixta convertatur XI. 161.
- A**rgumentum ab auctoritate est diversum ab argumento à ratione XII. 692.
- A**rrogatio quid sit VIII. 193.
- A**scendentes quae dicantur in ordine ad ius paternum VIII. 193.
- A**ssumere quid potuisset Verbum Divinum, vel etiam Pater, aut Spiritus Sanctus. IX. 235. & pluribus sequentibus.
- A**tritio ex metu gehennae est actus bonus, & honestus XII. 89. quae sit doctrina Tridentina de hac attritione XII. 88. quae propositiones circa hanc materiam sint damnatae XII. 89. & 90. attritio haec est bona etiam ex S. Augustino XII. 91. 92. & 167. textus huius S. Patris apparenter oppositi explicantur XII. 98. & seq. item